

Matkaraportti lintuhavainnoista trans-Siperian junasta 4-15.6.2013

Copyright: Johan Lindén, Turku

Pysähdyspaikat: Irkutsk 8.6-10.6, Vladivostok 13-15.6, sekä Habarovsk 15.6 ja Peking 16.6-21.6.

Kyseessä oli nelihenkisen Lindénin perheen tekemä omatoimimatka. Useimmat lintuhavainnot on tehty suoraan liikkuvan junan ikkunasta. Paikannimet on kirjattu lähimmän havaitun aseman mukaan ja tarkistettu jälkeenpäin Googleen kartoista. Useimmat mainitut paikat ovat todella pieniä, eikä juna edes välttämättä pysähtynyt niillä asemilla. Heittoa havainnon tekopaikan ja nimetyn aseman välillä maksimissaan n. 20-50 km, useimmiten vähemmän. Muutamat paikannimet jäivät hiukan epävarmoiksi, niitten perässä siksi kysymysmerkki. Nimissä on käytetty seuraavaa translitterointia: Ч=CH, Ц=TS, X=H, Ы=J, Ш=SH, Э=E, Е=YE, Я=YA, З=Z Ь=Y, Ж=ZH ь=' (liudennusmerkki). Etäisyydet Moskovaan (paikannimien tilalla) on luettu kylteistä. Niitä oli vähän väliä Itä-Siperiassa. Arvot ovat vain suuntaa-antavia nekin. Heittoa voi olla muutamia kilometrejä todelliseen havaintopaikkaan.

Määritysoppaana oli pelkästään tekijöiden Norman Arlott & Vladimir Hrabryj: Ptitsy Rossii (1. painos Amfora atlas 2009). Ei ole kaikkein paras opas. Kartoissakin on selviä virheitä, mutta se kattaa kuitenkin koko Venäjän alueen ja kuvatkin ovat suht. ok ja taksonomiakin 2000-luvulta. Venäläiset määritysoppaat olivat aikanaan kiven alla. Tämän kirjan ostin Pietarissa pari vuotta sitten Bukvoyed-nimisestä kirjakauppa- ja postipalvelusta hintaan 675 ruplaa (eli n. 17 euroa). Irkutskissa asuimme hotelli Yevropassa. Aivan vieressä oli puisto (Park TsPKiO), josta löytyi mm. hippiäisuunilintu idän uunilintu (plumbeitarsus) ja idän kalliokyyhky helposti. Iltaisin puistossa ”telттаilee” juoppoja, joten kannattaa ehkä olla hiukan varuillaan. N. 60 km Irkutskista on Baikal järvi. Sinne pääsee pitkin Eisenhower-tietä. Irkutskin kauppahalleilta lähtee muutaman kymmenen minuutin välein minibusseja (marshrutka) Listvyankan kylään Baikalin rannalla. Matka maksaa 2-3 euroa (100 ruplaa) per henkilö. Itse Listvyanka on turistiryssä, mutta kannattaa kuitenkin käydä siellä. Järvi on upea, ja kylästä lähtee kukkuloille polkuja joita seuraamalla saa helposti Siperian pinnoja. Angarajoki on padottu, mutta padon jälkeen alajuoksuun päin (Irkutskissa) tuntuisi löytyvän kahlaajalietteitä. Ei ollut aikaa tarkistaa itse, tosin... Baikalin harmaat lokit lienevät olleet L. vegae-tyyppisiä, kun taas Novosibirskissä olivat ehkä caceja. Joku Laridisti tietää varmaan paremmin.

Vladivostokista en löytänyt hyvää lintupaikkaa. Sinänsä kaunis kaupunki sijaitsee niemen kärjessä, joka on melko tiheään rakennettu. Länsipuolella pusikoissa lauloivat ahkerasti mustakulmakerttuset, joista oli helppoa napsia eliksen. Linnut nousivat nimittäin välillä korsien latvoihin laulamaan. Paikalliset talitiaiset olivat alalajia minor, ja ovat jo jossain päin splitattu omaksi lajikseen.

Havaintolistani muodostaa läpileikkauksen Venäjän linnustosta Moskovasta Vladivostokiin kesäkuun alussa. Tosin pitää huomioida, ettei liikkuvasta junasta rastaita pienempiä lintuja kovin tehokkaasti pysty määrittämään eikä lintulajejakaan kovin monta näe. Mitä voisi esimerkiksi päätellä Etelä-Suomen linnustosta matkustamalla junalla Helsingistä Turkuun? Siihen nähden lajeja kuitenkin tuli suhteellisen mukavasti. Linnustollisesti matkan kohokohta oli Irkutsk kun taas junamatkan aikaiset parhaimmat havainnot olivat mielestäni Ulan Udesta itään. Irkutskiin saakka raitteet ovat suurimmaksi osaksi hitsattu, joten juna liikkuu melko nopeasti, paitsi Uralia ylittäessä, joten kiikarin käyttö vaatii vikkelää toimintaa.

Itse käytiin siksi välillä pientä teatterikiikaria, mutta kyllä suo- ja aroalueilla saattoi seurata jotain isoa petoa tavallisella kiikarillakin. Yllättävän monta junaa liikkuu Siperian halki ja havainnointi keskeytyi harmillisesti usein vastaantulevan kilometrin pituisen junan peittäessä näkökentän. Ei auttanut kuin siirtyä seuraamaan junan toiselle puolella olevaa maisemaa. Tarkastelupisteen valitsin yleensä myötävalon puolelta, paitsi jos toisella puolella oli lupaava suo tai muuten vaan kiinnostava maisema.

Kaikki perheen jäsenet osaavat venäjää, joten sikäli kommunikointi oli helppoa. Juna oli perinteinen neuvostotyylinen epäystävällisine junaemäntineen, kuumavesivaraajineen ja neljän hengen hytteineen. Junahenkilökunnan englanninkielen taito on luultavasti heikko (ei kokeiltu, kun ei ollut tarvetta) eikä junassa mitään tietoa ole tarjolla muilla kielillä kuin venäjäksi (poikkeuksena ruokalistas ravintolassa). Vaunuissa ei ole suihkuja, vessassa kuitenkin peltilavuaaria ja perinteinen peltipyty (josta suora putki raiteille). Pistorasioita on vain vaunujen päissä ja vessoissa, eikä läppäreitä saa varata, mutta kännyköitä kylläkin. Väittivät että sulakkeet menevät jos kännykkää isompaa laitetta varaa. Salaa varasimme kuitenkin välillä läppäriäkin. Kännykät toimivat vain kaupunkien liepeillä, joten nettiin pääsee vain pätkittäin (meillä oli mokkula jossa venäläisen operaattorin SIM-kortti – mutta siitä ei paljon hyötyä ollut). Juna seuraa Moskovan aikaa, eli itään päin mentäessä tulee aika paljon heittoa aikataulun ja paikallisen ajan välillä. Hyvin pysyttiin kuitenkin aikataulussa. Suurimmat myöhästymiset olivat luokkaa 10 minuuttia, mutta ne kurottiin aina umpeen ennen isompia kaupunkeja. Piti kuitenkin olla tarkkana kun kelloa joutuu siirtämään kerran vuorokaudessa tuntia eteenpäin. Vuorokaudet olivat siksi keskimäärin kahdenkymmenenkolmen tunnin mittaisia junassa. Meidän juna lähti Moskovasta puolisen tuntia puolen yön jälkeen, eli vuorokausi oli jo vaihtunut. Oli lähellä että olisimme myöhästyneet junasta vuorokaudella. Onneksi huomattiin ajoissa tilanteen ja tuli äkkilähtö Moskovaan. Paluu tapahtui lentäen Vladivostokista Habarovskin kautta Pekingiin (Aeroflot). Habarovskissa vietettiin kokonainen päivä (15.6). Pekingissä taas oltiin 5 yötä. Sieltä ei kovin monta pinnaa tullut, meni turistihommiksi. Cuculus poliocephaluksen voisi mainita, oli äänessä siellä sun täällä kaupungin liepeillä. Siniharakka on hyvin yleinen kun taas Siperiasta oli vain kaksi havaintoa siitä (Ulan Udesta itään).

Junan vessat suljetaan n. 30-40 min ennen isompia asemia (sanitarnaya zona) ja avataan 10-15 min. asemien jälkeen. Ravintolassa annokset ovat n. 5-7 euroa per henkilö. Syötiin tyypillisesti päivällinen ravintolassa. Lounas ja aamiainen taas valmistui omista evistä hytissä. Suuremmilla asemilla ehti hyvin käydä kauppoissa ruokaostoksilla.

Tässä oli vissiin tärkeimmät pointit. Suosittelen kaikille trans-Siperian matkaa. Kesäkuun alku oli hyvä valinta. Ei ole vielä kuuma (junassa on toki ilmastointi joka meidän vaunussa jopa toimi) ja linnut ovat hyvin äänessä (Irkutsk ja Vladivostok).

Itse listassa lajit ovat periaatteessa kirjattu 3+3(+3) lyhentein. Jotkut WP:stä puuttuvat lajit on kirjoitettu hiukan auki. Tyypilintu oli harakka, jota esiintyi koko matkan aikana kaikkialla. Uralin jälkeen havaittujen käkien määrä oli varmaan lähempänä 50 – lajilleen en määrittänyt yhtään, koska havaitsin ne kaikki junasta. Tilastollisesti ajatellen oli varmaan sekä idänkäkeä että kärkeä. Onneksi molemmasta lajista on muualta hyvä havainto. Eliksiä tuli useita, mm. idän kattohaikaraa peräti 2 lintua lähellä Habarovskia. Hyvin nähty ja kuultu kultarinta Irkutskissa lienee aika lailla levinneisyysalueen ulkopuolella. Novosibirskin apus pacificus oli taas aika lännessä – niitä oli kuitenkin paljon aseman päällä lentämässä

tervapääskyjen kanssa. Irkutskissa laji on hyvinkin yleinen. Ulan Udesta itään tulee paljon lepinkäisiä vastaan. Lähes kaikki olivat cristatuksia. Idännaakka oli hiukan odotettua harvinaisempi – toki niitä näki junasta Chitasta itään, mutta vain kaupunkien ulkopuolella.

Matkaliput ja hotellit:

Junaliput varattiin suoraan RZhD:n sivuilta: <http://www.tutu.ru/> (Venäjän VR). Huomaa että printit pitää vaihtaa varsinaisiksi lipuiksi ennen matkaa jollain juna-asemalla. Onnistuu periaatteessa lähtöpäivänäkin. Neljältä hengen matka Moskovasta Vladivostokiin oli n. 80.000 ruplaa (n. 500 euro per henkilö). Halvemmallalla olisi päässyt ilman pysähdystä Irkutskissa. Nyt piti ostaa kahdet liput. En tosin suosittelen putkeen matkustamista.

Hotellit varattiin hotelbooking.com :ista ja lennot pääsoin e-bookers:ista.

HAVIKSET:

5.6 Sudislavl: Trioch, cormon, but sp, corfru, corone, motalb. Galitj: motalb, numarq, hirrus, delurb, apuapu. Shabalino: stehir, lancol, anapla, but sp (IP), vanvan, lancol 1/1 turpil, larcan. Kotel'nich: Milmig. Kirov: trioch, turili, corrax.

6.6 Perm':, (Reka Sylva) Kishert: Milmig, IP, carcar, apuapu, turpil, picpic, corrax, musstr.

6.6 Shalya (Aasia), corone(harmaatakki), picpic, apuapu, pasdom, colliv, anapla, picpic, cormon, muststr, turpil, carcar, strneb, but/mil, par sp, motalb, corfru, milmig, tritot. Talitsa: carcan, perapi, hirrus, turpil. Tyumen': larrid, coroen, ciraer /1. Yalutorovsk: faltin, anacly 2/2. Zavodaukovsk: milmig a25, corone(harmaa), anacre 1/ chlnig, chlleu, saxmau 1/ butbut.

7.6 Kargat: stuvul, ciraer, butbut +sp, cuc sp, vanvan, cuc sp, milmig, corfru, Chik: Embcal??? Motalb. Novosibirsk: apuapu, apupac, larcac, larrid, colliv, pasdom, milmig, corone(harmaatakki), picpic, cuc sp. Cormon, cuc sp. Motalb, stuvul. Kubovo?: carcar/caniceps, corone(harmaatakki), turpil. Jurga: butbutvul, Taiga: gallinago sp. Mariinsk: milmig, corfru, picpic, carcan, lanexc. Itat: coroneori. Achinsk: falco sp.

8.6 Taishet: Drymar, but sp. Motalb, corrax, picpic. Uda: lancri? Stuvul. Tulun: delurb, oenoen. Shuba: cuc sp. Milmig, hirrus(punertava rinta). Zima: larrid, apupac, coroneori, anapla, aytfal, fulatr, anastr, saxmau (ssp. Stejnegeri?) Falco sp. but sp. Hothor: anthod/tri. Cheremhovo: lanisa /1. Irkutsk: aytfal, larrid, larcac, Columba rup.

9.6 Irkutsk, Park TsPKiO: Hipict, colrup, phydesplu Ä, phypro Ä, coroneori, parmaj, pasmon, picpic. Listvyanka: Larveg, merser, milmig, phydesplu Ä, luscal Ä, parmon, phyino, phoaur 2/, carspi, parmaj, colrup, colliv, motalb, coroneori, hirrus (2 rotua), pasdom, motcin, butbut, carery 2kv p +Ä, cicnig.

10.6 Park TsPKiO: phypro Ä, hipict (sama). Ozero junost': phypro, stehirlon, parmaj, colliv, (piisami)

11.6 Petrovskij Zavod za Bajkala: upuepo, oenoen, phoaur, picpic, coroneori, cordau, cirspi /1 grugru, faltin, milmig, motfla, delurb, cya cya. Bada: murmeleita. Hilok: cordau, faltin, cuc sp useita. 6175 km: faltin, aytfal, fulatr, podcri, cirspi 1/ apupac, oenoen useita. 6183 km: lanisa 1/. Chita: cyacya.

Krupchina?: falsub, milmig, oenoen. Makkaveevo: motcin, phoaur, oenoen. Karymskaja: mermer, upuepo, cuc sp. Colrup useita ardcin 3. 6370 km: Numarq. Razmahnino: falamu.

12.6 Mogoča: butjap, cuc sp. 1h. Yerofej Pavlovich: Strneb, lan tig/buc/col?? Lanisa, cormac, buthem? Vanvan . Urusha: Strneb, accgen. Skovorodino: saxmau 1/ (ssp stejneri) but hem 1+1, lancri 1+1, lan sp. (cri). Taldan: strix sp. lan sp. Magdagachi: Cir mel 1/. Tygda: motcin. Sivaki: coroneori. Tu: falamu >10 cormon? (=cordau juv.) Stu sp.

13.6 Birobidzhan: stu sp. stu sp. Coroneori, cormac, cuc sp. ardcin 3, cordau 2 fal sp. Ol'gohta: ciconia boy 2, phacar 5, ardcin, falamu, cuc sp. useita. Dezhnevka: strori. Sadovaya (Habarovsk): Lancri, streptopelia sp. Picpic, stehir. Verino: falsub? Cormac. Haka: falamu /1. Vyazhenskaya: pasmon useita lancri, ficzan 1/ hir/cec, pernis pti. Bikin: stucin, anapla /1+juv, delurb/das cec/hir. Ebergard: falamu. Dal'nerechensk: stucin(=spocin), pasmon, lancri cirmel 1/. Filaretovka: phacol 1/. Ruzhino: stustu(=agrstu) strori, cuc sp. phacol 1/ acro sp, motalb(ssp. lugens?) Muchnaya: egralb.

14.6 Vladivostok: apupac, pasmon, larcra, coroneori, picpic, colliv, acrbis useita+Ä, parmaj (ssp. Minor) embspo, motalb(ssp. lugens?)

15.6 Habarovsk: coroneori, cormac, picpic, ficzan 3/1, milmig, parpal, pasmon, apupac, hirrus, colliv, larrid, stehir.